Raadsvoorstel

Portefeuillehouder: **Antoinette Ingwersen**	**Opgesteld door:** **Cees Tas**, **BOR Beheer**	
Besluitvormende vergadering: 25 september 2025	**Registratienummer collegebesluit:** 501781	**Raadsnummer** (niet invullen, dit vult de griffie in)
Titel / onderwerp: Vaststellen Beleids- en beheerplan Openbaar groen 2026-2030		

Samenvatting:
Het Beleids- en beheerplan Openbaar groen 2026-2030 gaat over de onderdelen openbaar groen, bermen en straatmeubilair in de gemeente. De Gemeente Nieuwkoop heeft haar ambities met name gericht op een gezonde- en aantrekkelijke woonomgeving, klimaatadaptatie en biodiversiteit. Groen speelt een steeds belangrijkere rol in het behalen van onze ambities. De titel ‘waardevol groen voor Nieuwkoop’ voor dit beleids- en beheerplan sluit hierbij aan.

Met het beleids- en beheerplan Openbaar groen voert de gemeente doelgericht, efficiënt en professioneel het beheer van straatmeubilair, bermen en openbaar groen uit. In dit plan staan beleidskaders en de visie en ambities voor de komende jaren waarbinnen het beheer wordt uitgevoerd. Het plan geeft inzicht in de huidige stand van zaken en de bijbehorende personele capaciteit en kosten voor het op peil houden van deze voorzieningen in de toekomst.
Daarnaast zet de organisatie zich in om efficiënter de wijkteams en werkzaamheden die we uitbesteden in te zetten. Hiervoor is het noodzakelijk dat we onze digitale beheerdata opwaarderen en gaan we de kwaliteit van het openbaar groen structureel meten.

Het college stelt de raad voor het Beleids- en beheerplan Openbaar groen 2026-2030 vast te stellen.

Voorgesteld besluit:
De raad wordt voorgesteld het volgende te besluiten:

1. Het beleids-en beheerplan Openbaar groen 2026-2030 vast te stellen conform de bij dit besluit behorende en als zodanig en gewaarmerkte bijlage
2. De budgetten voor het onderhoud van straatmeubilair, bermen en openbaar groen in de exploitatiebegroting jaarlijks te indexeren via de reguliere P&C cyclus.
3. Te kiezen voor variant twee ‘uitbreiding flexibele schil en/of capaciteit, in combinatie met minder maaien gazons;

burgemeester en wethouders van Nieuwkoop

TOELICHTING

Inleiding / aanleiding
Met het beleids- en beheerplan Openbaar groen voert de gemeente doelgericht, efficiënt en professioneel het beheer van straatmeubilair, bermen en openbaar groen uit. Dit is zoals eerder door de gemeenteraad is vastgesteld, beeldkwaliteit B. In dit plan staan beleidskaders en de visie en ambities voor de komende jaren waarbinnen het beheer wordt uitgevoerd. Die ambities zijn met name gericht op een gezonde- en aantrekkelijke woonomgeving, klimaatadaptatie en biodiversiteit. Daar komen doelstellingen t.a.v. een circulaire economie bij. Groen speelt een steeds belangrijkere rol in het behalen van onze ambities. De titel ‘waardevol groen voor Nieuwkoop’ voor dit beleids- en beheerplan sluit hier bij aan. Daarnaast geeft het plan inzicht in de huidige stand van zaken en de bijbehorende personele capaciteit en kosten voor het op peil houden van deze voorzieningen in de toekomst.

Om het openbaar groen op het gewenste kwaliteitsniveau te onderhouden is er meer budget voor capaciteit nodig. Deze toename wordt met name veroorzaakt door areaaluitbreidingen en door marktwerking/inflatie. Personele capaciteit en het beschikbare exploitatiebudget is daardoor niet meer toereikend om het gewenste kwaliteitsniveau te behouden. Om capaciteit aan te vullen is bij het vaststellen van de kadernota 2026 het hiervoor benodigde extra budget beschikbaar gesteld. Dit is gebaseerd op de vooraf gepresenteerde voorkeursvariant twee ‘uitbreiding flexibele schil en/of capaciteit, in combinatie met minder maaien gazons’. Het college stel de gemeenteraad voor voorkeursvariant twee te kiezen en daarmee de kwaliteit en ambities, zoals vastgelegd in het beleids- en beheerplan Openbaar groen 2026-2030, te kunnen waarmaken.

Een deel van de benodigde capaciteit vullen we deze beheerplanperiode niet in. Een aantal medewerkers maakt gebruik van het generatiepact. Dit deel van de capaciteit wordt aangevuld zodra medewerkers uiteindelijk met pensioen gaan. Daarnaast maaien we de gazons minder frequent en zetten we in op het efficiënter inzetten van capaciteit binnen de wijkteams en werkzaamheden die we uitbesteden. Hiervoor is het noodzakelijk dat we onze digitale beheerdata opwaarderen en de kwaliteit van het openbaar groen structureel gaan meten om bij te sturen waar nodig.

Om het groenbudget de komende beheerplanperiode marktconform te houden is het van belang de onderhoudsbegroting voor zowel straatmeubilair als bermen en openbaar groen structureel te indexeren volgens de daarvoor geldende CBS-prijsindex. Dit doen we via de P&C cyclus.

Beoogd (maatschappelijk) effect
Het openbaar groen, onze bermen en het straatmeubilair spelen een steeds belangrijkere rol in het behalen van onze doelstellingen op het gebied van aantrekkelijke- en gezonde leefomgeving, klimaatadaptatie en biodiversiteit. De naam ‘waardevol groen voor Nieuwkoop’ voor dit beleids- en beheerplan sluit hierbij aan, ook bij de ontwikkelingen t.a.v. een circulaire economie.
Groen en bermen onderhouden we op (beeld)kwaliteitsniveau B, zodat we kunnen voorkomen dat er achterstallig onderhoud ontstaat en de kosten voor de toekomst toe zullen nemen. Met dit kwaliteitsniveau houden we onze openbare ruimte schoon, heel en veilig en zijn we in staat het openbaar groen en bermen een structurele bijdrage te laten leveren aan onze beleidsdoelstellingen.

Kader / eerdere besluiten / voorgeschiedenis
Op 22 april 2021 heeft de raad het Beleids- en beheerplan Openbaar groen 2021-2025 ‘Gezond groen’ vastgesteld. In dit beleids- en beheerplan zetten we de lijn uit dat plan voort om ons in te zetten voor een klimaatadaptieve openbare ruimte en biodiversiteit.

Op 4 juni 2024 heeft de raad het Beleidsplan bomen 2024-2033 vastgesteld. De “effecten” van dit beleidsplan zijn verwerkt in dit beheerplan.

Op 10 juli 2025 heeft de raad de Kadernota 2026 vastgesteld. De financiële consequenties van dit beleids- en beheerplan zijn vooruitlopend in de kadernota verwerkt.

Participatie / betrokken partijen / personen
Vooruitlopend op dit voorstel is dit beleids- en beheerplan afgestemd met de andere beheerplannen openbare ruimte. Dit zijn onder andere de beheerplannen voor wegen en spelen.

Duurzaamheidsaspecten
De ambitie van de gemeente is om de openbare ruimte klimaat adaptief en biodivers in te richten en te onderhouden. Daarnaast is een aantrekkelijke- en gezonde leefomgeving van belang. Met de uitvoering van dit beleids- en beheerplan geven we hier invulling aan.
Banken, picknicksets, hekwerken en prullenbakken (straatmeubilair) bestaan steeds meer uit duurzame materalen zoals staal en aluminium. Daarom gaan ze langer mee. Er is minder onderhoud nodig om het functioneel en veilig te houden.

Het beheer van bermen biedt op dit moment de grootste kans om bij te dragen aan de beleidsdoelstelling om volledig circulair te zijn in 2050 en 50% minder gebruik van primaire grondstoffen te realiseren in 2030. In plaats van het afvoeren van deze reststroom als groenafval is de tendens om het vrijkomende maaisel te “verwaarden”. Deze ambitie is in dit beleids- en beheerplan opgenomen. We starten een pilot om vanaf 2026 het beheer van onze bermen waar mogelijk “circulair” uit te voeren.

Gezondheid
De waarde van groen in de leefomgeving van onze inwoners is erg groot. Groen zorgt voor inspiratie, plezier en ontspanning. Een groene omgeving en in het bijzonder groene buitenruimte nodigt uit tot bewegen. Dit wordt versterkt door ons areaal straatmeubilair. Zo nodigen openbare banken en picknicksets uit tot verblijf in de openbare ruimte. Anderzijds zorgt groen voor het beperken van wateroverlast, hittestress en de hoeveelheid fijnstof in de lucht. En een groenere omgeving draagt bij aan meer biodiversiteit. Al met al is groen waardevol en gezond voor mens, dier en natuur.

Varianten met argumenten voor en tegen
Het beleids- en beheerplan legt de beoogde kwaliteit en ambities voor groen, straatmeubilair en bermen voor de komende beheerplanperiode vast. Om dit te realiseren is uitbreiding van budget en/of capaciteit voor het openbaar groen nodig. Het college is zich bewust van de financiële impact hiervan. Vooruitlopend op de besluitvorming zijn op 24 april 2025 tijdens een raadspresentatie drie oplossingsvarianten gepresenteerd. Deze oplossingsvarianten zijn:

1. geen uitbreiding flexibele schil en/of capaciteit (niets doen)
2. uitbreiding flexibele schil en/of capaciteit, in combinatie met minder maaien gazons
3. uitbreiding flexibele schil en/of capaciteit, in combinatie met behoud frequentie maaien gazons

Hierbij is variant twee als voorkeursvariant gepresenteerd waarbij de consequenties van het minder maaien van gazons is toegelicht. Via dit raadsvoorstel leggen we de definitieve keuze voor een variant voor aan de gemeenteraad. Het college stel de gemeenteraad voor voorkeursvariant twee te kiezen en daarmee de kwaliteit en ambities, zoals vastgelegd in het beleids- en beheerplan Openbaar groen 2026-2030, te kunnen waarmaken.

De onderstaande tabel geeft een overzicht van de kosten en de voor- en nadelen van de verschillende varianten:

VARIANT 1	VARIANT 2 (VOORKEUR)	VARIANT 3
Kosten: € 0,- per jaar	**Kosten:** € 221.375,- per jaar (3,5 x € 63.250,-)	**Kosten:** € 253.500,- per jaar* (4 x € 63.250,-)
Voordelen: • Geen extra kosten	**Voordelen:** • Kwaliteitsniveau B haalbaar • Sluit aan bij beleidsambities aantrekkelijke- en gezonde leefomgeving, klimaatadaptatie en versterken van biodiversiteit	**Voordelen:** • Kwaliteitsniveau B haalbaar • Sluit aan bij beleidsambities aantrekkelijke- en gezonde leefomgeving, klimaatadaptatie en versterken van biodiversiteit • De gemiddelde graslengte van gazons neemt niet toe. We houden dezelfde beeldkwaliteit in stand.
Nadelen: • Kwaliteitsniveau B niet haalbaar • Kwaliteit van C naar D kwaliteit • Sterke slijtage van beplantingen • Eerder vervangen van beplantingen (meerkosten) • Tevredenheid van bewoners zal afnemen • Sluit niet aan bij ambities Nieuwkoop	**Nadelen:** • Kosten voor het beheer en onderhoud nemen toe • Gras wordt langer voordat het wordt gemaaid (type grasveld ipv gazon)	**Nadelen:** • Kosten voor het beheer en onderhoud nemen toe

**_De meerkosten van variant 3 t.o.v. variant 2 zijn € 31.625,- per jaar.*

De financiële consequenties van variant twee en overig financiële consequenties van dit beheerplan zijn op voorhand meegenomen in de besluitvorming de Kadernota 2026 en verwerkt. Bij de keuze voor voorkeursvariant twee zijn er geen verdere financiële aanpassingen noodzakelijk.

Voorgesteld besluit

De raad wordt voorgesteld het volgende te besluiten:

1. Het beleids-en beheerplan Openbaar groen 2026-2030 vast te stellen conform de bij dit besluit behorende en als zodanig en gewaarmerkte bijlage
2. De budgetten voor het onderhoud van straatmeubilair, bermen en openbaar groen in de exploitatiebegroting jaarlijks te indexeren via de reguliere P&C cyclus.
3. Te kiezen voor variant twee ‘uitbreiding flexibele schil en/of capaciteit, in combinatie met minder maaien gazons;

Kanttekeningen / risico’s en beheersmaatregelen

De risico’s voor het uitvoeren van het beheerplan zitten met name in het onderdeel openbaar groen. Daar is zichtbaar dat er een tekort aan arbeid en financiële middelen is. Het risico bestaat dat als we niets doen het kwaliteitsniveau van het groen in de openbare ruimte steeds verder daalt en er sprake is van kapitaalvernietiging. Er ontstaat achterstallig onderhoud. Daardoor is het noodzakelijk het groen

eerder te vervangen waardoor in de toekomst de kosten zullen stijgen. Daarbij is de kans groot dat inwoners minder tevreden zijn met het groen in de straat, buurt en omgeving. Als laatste heeft de gemeente verschillende malen beleidsdoelen gesteld (kaders en uitgangspunten) op het gebied van een gezonde- en aantrekkelijke woonomgeving, klimaatadaptatie en biodiversiteit. Om die te bereiken zijn deze kaders en uitgangspunten in dit beheerplan vertaald in ambities en praktisch uitgewerkt in de wijze van onderhoud. Als we niet acteren zijn deze kaders en uitgangpunten niet haalbaar. Het openbaar groen, de bermen en het straatmeubilair geeft dan geen invulling aan de beleidsdoelstellingen die de gemeente aan zichzelf heeft gesteld.

Financiële en Juridische gevolgen

Financiële gevolgen

De financiële consequenties van variant twee en overig financiële consequenties van dit beheerplan zijn inmiddels verwerkt in de Kadernota 2026. Bij de keuze voor voorkeursvariant twee zijn er geen verdere financiële aanpassingen noodzakelijk.

De tabel ‘Overzicht beschikbaar en benodigd budget exploitatiebegroting 2026 en verder’ op de volgende pagina geeft de wijzigingen in de exploitatiebegroting 2026 en verder weer.

Grootboeknummer	Rekening naam	Categorie	Categorie naam	Begroting 2026	Benodigd 2026 en verder	Verschil
45700400	Onderhoud openbaar groen	438011	Overig onderhoud	759.653		
45700400	Onderhoud openbaar groen	438029	Overig goederen en diensten	11.285	+	
				770.938	793.375	-22.437
		Variant 2	*uitbreiding flexibele schil* /capaciteit	+	221.375	-221.375
	Onderhoud openbaar groen				1.014.750	-243.812
Grootboeknummer	Rekening naam	Categorie	Categorie naam	Begroting 2026	Benodigd 2026 e.v.	Verschil
42100302	Beheer bermen	438029	Overig goederen en diensten	356.051	314.932	41.119
42100302	Beheer bermen		*Pilot circulair bermbeheer*		18.500	-18.500
					333.432	22.619
Grootboeknummer	Rekening naam	Categorie	Categorie naam	Begroting 2026	Benodigd 2026 e.v.	Verschil
42100600	Straatmeubilair	438011	Overig onderhoud	82.891	82.891	0
Grootboeknummer	Rekening naam	Categorie	Categorie naam	Begroting 2026	Benodigd 2026 e.v.	Verschil
Totaal	**Groen beheer plan**			**1.209.880**	**1.431.073**	**-221.193**

Tabel: Overzicht beschikbaar en benodigd budget exploitatiebegroting 2026 en verder

Toelichting:

Het budget Onderhoud Openbaar groen is in totaal met € 243.812 verhoogd. Door € 22.619 van Beheer Bermen naar openbaar groen te brengen wordt in een deel van deze kostenstijging voorzien. In totaal stijgen de kosten met € 221.193.

Omdat deze aanpassingen financieel al zijn verwerkt met de kadernota 2026 is aan dit raadsvoorstel geen begrotingswijziging toegevoegd.

Juridische gevolgen
Er zijn geen juridische gevolgen.

Bijlagen
Beleids- en beheerplan Openbaar groen 2026-2030 ‘Waardevol groen voor Nieuwkoop’ (d.d. 25-9-2025, kenmerk zaaknr 501781).

Advies meningsvormende raad